A. D. 1907.

CURRENDA II.

W sprawie wychodźtwa.

Biuro austryackiego stowarzyszenia św. Rafała, zajmujące się opieką nad wychodźcami, oznajmia w wystósowanym do Nas piśmie, że chętnie udzielać będzie wskazówek i rady wychodźcom, jeżeli zawczasu doń się zgłoszą. Wskaże tedy, jaka droga będzie najtańsza i najdogodniejsza; w ważniejszych miejscowościach ustanowi mężów zaufania, by w potrzebie nieśli pomoc podróżnym; zaopiekuje się zaś nie tylko we wszystkich sprawach materyalnych wychodźcy, ale i potrzeby i niebezpieczeństwa duszy uwzględni. Wszystkie te posługi spełniać przyrzeka stowarzyszenie bezinteresownie; żąda tylko, by po radę zgłaszać się zawczasu a po odbyciu podróży zdać sprawozdanie, czy opieka była wszędzie dostateczna i czy nie ma powodu do zażaleń. Dobrowolne datki na poparcie swych celów stowarzyszenie przyjmie z wdzięcznością.

Nadto austryackie stowarzyszenie św. Rafała opieki nad wychodźcami pragnie zebrać szczegóły odnoszące się do wychodźtwa, by łatwiej mogło usunąć różne niebezpieczeństwa, na jakie są narażeni biedni wychodźcy. W tym celu rozpisuje ankietę. Poniżej podajemy pytania. Przysłuży się dobrej sprawie, kto wypiski zwłaszcza więcej rażące poda do wiadomości biura stowarzyszenia. Wielebne Duchowieństwo Nasze samo lub przez osoby pewne może zająć się zebraniem i przesłaniem takich wypadków z uwzględnieniem podanych pytań. Także o radę powinni wychodźcy zwracać się do biura, by uchronić się przed wszystkiem i uniknąć niebezpieczeństw dla ciala i duszy.

Adres: Auskunftsbureau des österr. St. Rafaels-Schutzvereines. Wien X. Favoritenstrasse, 96. (Volkslesehalle).

Kwestyonaryusz ankiety:

I. Jakie jest miejsce rodzinne emigranta? Kto, względnie co skłoniło go do emigracyi? Kto mu sprzedał kartę okrętową? (t. zw. „Schiffskarte")?

II. Kto radził mu z wielu dróg emigracyjnych wybrać tę właśnie, którą emigrował? Czy to był pisarz gminny, czy dzierżawca propinacyi (szynkarz), miejscowy sklepikarz, czy inna jaka osoba?

III. Czy między emigrantem a owym doradcą przyszły do skutku także jakie inne interesa? Czy ten doradca nabył od niego albo wydzierżawił grunt, czy może sprzedał mu bydło, a potem je po niższych cenach odkupił?

IV. Czy te interesa doszły do skutku w obecności adwokata, notaryusza itp., a jeżeli tak, to którego? Czy działo się to za wiedzą sądu powiatowego i jakiego? Czy w charakterze sprzedających grunt występowali także małoletni?

V. Czy odnośny ajent emigracyjny działał w imieniu jakiegoś zagranicznego towarzystwa okrętowego? Czy odbierał listy z obcymi znaczkami pocztowymi, które później we wsi pokazywał? Czy miejscowy funkcyonaryusz żandarmeryi wdrożył w tym kierunku jakie dochodzenia? Na jakiej stopie żył tenże z odnośnym ajentem emigracyjnym? Czy ten ostatni przechwalał się swoimi stosunkami z zamorskimi państwami i rządami?

VI. Jakich rad udzielał ajent emigrantowi, kiedy tenże wyjeżdżał ze wsi? Czy one okazały się trafnemi, czy też nie?

VII. Dokąd udał się emigrant po opuszczeniu wsi rodzinnej? Gdzie się zatrzymywał i co go tam spotykało?

VIII. W jaki sposób uzyskał emigrant potrzebne papiery legitymacyjne (paszport, świadectwo odbytej służby wojskowej względnie uwolnienia od tejże lub książkę robotniczą)? Czy podróżował na cudze nazwisko, kto mu dostarczył odnośnych dokumentów i za jakiem wynagrodzeniem? Jak się wobec niego zachowywał ajent zamiejscowy (na granicy austryackiej w Mysłowicach, Raciborzu, Oświęcimiu itp. lub w portach w Tryeście, Hamburgu, Bremie, Antwerpii lub Rotterdamie?), do którego go we wsi odesłał pierwszy doradca? Czy ma jakie powody żalić się na jego postępowanie i o ile?

IX. Czy może potajemnie zawarł emigrant umowę o pracę (kontrakt najmn usług) z jakim amerykańskim właścicielem kopalni, fabryki itp. względnie, czy przynajmniej wskazano mu osobę, do której się ma w Ameryce zwrócić i która ma dostarczyć mu zarobku? Czy mu atoli nie nakazano pod tym względem bezwarunkowego milczenia od chwili wylądowania w Ameryce?

X. Po jakim kursie zmieniano emigrantowi pieniądze austryackie, t. zn. ile marek względnie dolarów płacił mu wekslarz (zmieniający pieniądze) w Katowicach, Hamburgu, Bremie, Antwerpii itp. (podać ich nazwiska względnie adresy) za pieniądze austryackie (ile koron z halerzami?); tu należy dokładnie oznaczyć wysokość gotówki, z którą emigrant opuszczał miejscowość rodzinną; ile z tej gotówki wydał, na czyją korzyść i za co, z jaką gotówką wsiadał na okręt?

XI. Gdzie go pomieszczono w porcie, z którego opuszczał Europę? Czy sypialnie mężczyzn i kobiet były wspólne? Jak się nazywa właściciel owego zajazdu czy gospody? Czy to był człowiek porządny? Czy pozostawał w jakich tajnych stosunkach z jakim zamorskim rządem? Czy zachęcał emigrantów do osiedlania się w pewnej miejscowości? Jak się emigrantowi powodzi w jego nowej ojczyźnie? Kto najskuteczniej przychodził mu z pomocą, opieką i radą w rodzinnej wsi, w czasie podróży i na obczyźnie? Czy emigrant zwracał się kiedy do austro-węgierskich konsulatów i z jakim skutkiem?

XII. Czy pasażerowie III. klasy (międzypokładowi) mieli na okręcie (nazwa tegoż oraz przedsiębiorstwa okrętowego) stoły, stołki, łyżki, noże i widelce? Jak obchodziła się z nimi załoga i oficerowie? Jak się z nimi obchodzono w przypadku choroby? Jaki był wikt? Ile dni trwała podróż z portu europejskiego do portu amerykańskiego? Czy umiał kto na okręcie po polsku lub po rusku?

XIII. Czy emigrant może jeszcze podać jakie okoliczności, które ze względu na los wychodźców względnie jego własny, przedstawiają pewne znaczenie?

XIV. Czy może podać, jakiemi sztuczkami i podstępnymi sposobami posługują się handlarze dziewczętami oraz, czy wiadome mu są jaskrawe przypadki takiego handlu? (podać nazwiska i adresy takich handlarzy i zatrzymywanych gwałtem dziewcząt). Skąd, jakiemi drogami i dokąd sprowadzono takie dziewczęta?

Na zbliżający się czas emigracyi za granicę przypominamy i polecamy broszurki „*Archanioł Rafał*“ czyli List Pasterski o wychodźtwie z r. 1906, której znaczną ilość posiadamy. Nabywać można w kancelaryi konsystorskiej po 20 hal. za egzemplarz. Przy zamówieniu większem, pewna liczba egzemplarzy za darmo.

W sprawie pozwolenia na odprawienie Mszy św. fundacyjnych w obcych Kościołach.

Już niejednokrotnie udzielaliśmy XX. Proboszczom pozwolenia na to, aby mogli swoje Msze fundacyjne odstępować innym Kapłanom do odprawienia w obcych, ale *zawsze tylko w obrębie Naszej Dyecezyi* istniejących Kościołach i za udzieleniem im odpowiedniego stypendyum. Obecnie oświadczamy, że z wyż wspomnianych pozwoleń mogą dotyczący Kapłani korzystać przez *trzy lata*, licząc od daty tutejszego dekretu udzielającego tego przywileju, a dopiero po upływie tego czasu wrazie dalszej potrzeby o nowe pozwolenie prosić. Natomiast w myśl reskryptu Św. Kongregacyi Soboru z dnia 21. marca 1904 żądamy, aby każdy Kapłan, który takie Msze św. do odprawienia przyjął i odprawił, z końcem kazdego roku o ich odprawieniu Nas powiadomił za pośrednictwem proboszcza, który te msze św. dał do odprawienia.

SPRAWOZDANIE KASOWE

z fundacyi dyecezalnej śp. Biskupa Józefa Alojzego Pukalskiego za r. 1905.

A) fundusz zakładowy:

a) w papierach publicznych imien. wartości . .	45200 k. — h.
b) w kartach wkładkowych Tarn. Kasy Oszczędn.	488 „ 92 „
Razem	45688 k. 92 h.

B) fundusz dyspozycyjny:

a) pozostałość kasowa z r. 1904.	311 k.	60 h.
b) odsetki (netto) od kapitału zakładowego . .	1821 „	33 „
Razem	2132 k.	93 h.

C) rozchody:

a) zapomogi dla księży dekanatu	Łąckiego . .	650 k.	— h.
„ „	Limanowskiego .	100 „	— „
„ „	Pilznieńskiego .	100 „	— „
„ „	Radomyskiego .	100 „	— „
„ „	Staro-sądeckiego	200 „	— „
„ „	Tarnowskiego .	400 „	— „
„ „	Tymbarskiego .	100 „	— „
b) na ekwiwalent		40 „	80 „
c) administracya		124 „	— „
d) portorya		3 „	02 „
	Razem	1877 k.	82 h.

Zestawienie:

Dochody w r. 1905.	2132 k.	93 h.
Rozchody w r. 1905.	1877 „	82 „
Pozostało gotówką	255 „	11 „

Tarnów dnia 12 stycznia 1906.

X. Walczyński
prep.

SPRAWOZDANIE KASOWE

z fundacyi dyecezalnej śp. X. Biskupa Józefa Alojzego Pukalskiego za r. 1906

A) Dochody:

pozostałość kasowa z r. 1905.	255 k.	11 h.
procenta od kapitału fundacyjnego	1821 „	17 „
Razem	2076 k.	28 h.

B) Rozchody:

zapomoga 1 kapłanowi dekanatu	łąckiego . .	100 k.	— h.
„ 2 „ „	nowosądeckiego .	300 „	— „
„ 1 „ „	kolbuszowskiego .	150 „	— „
„ 1 „ „	radomyskiego .	150 „	— „
„ 1 „ „	radłowskiego .	200 „	— „
„ 2 „ „	tarnowskiego .	350 „	— „
„ 1 „ „	wojnickiego . .	150 „	— „
	Do przeniesienia	1400 k.	— h.

Z przeniesienia	1400 k.	— h.	
zapomoga 1 kapłanowi dekanatu czchowskiego .	100 „	— „	
na ekwiwalent . . . . ,	40 „	80 „	
administracya	126 „	34 „	
Razem	1667 k.	14 h.	
pozostaje w kasie	409 k.	14 h.	

Stan wyjątkowy fundacyi z końcem r, 1906.

1) w papierach wartościowych	45200 k.	— h.
2) w Tarnowskiej Kasie Oszczędności . . .	489 „	71 „
3) w gotówce	409 „	14 „

Z Kapituły katedralnej.

Tarnów dnia 12 stycznia 1907.

SPRAWOZDANIE KASOWE

Towarzystwa św. Józefa za rok 1906.

Przychód: Pozostałość z r. 1905: 2149 kor. 22 hal. — Księża Dekanatu Dąbrowskiego 116 k. — Dek. Wielopolskiego 60 k.— X. Pasiut 10 k. — X. Bączyński 6 k. — XX. Dek. Mieleckiego 160 k.—Dek. Bocheńskiego 172 k.—X. Prał. Jaworski 10 k. — Dek. Czchowskiego 80 k. — X. Prał. Fr. Walczyński 8 k. — Dek. Brzeskiego 140 k. — Czermin 34 k. — XX. Dek. Radomyskiego 104 k. — Wydział krajowy 650 k. — XX. Dek. Ropczyckiego 84 k. — Dek. Tuahowskiego 114 k. — X. Dr. K. Szczeklik 10 k.— XX. Dek. Tymbarskiego 130 k. — Parafia Barcice 100 k. — XX. Dek. Bobowskiego 104 k. — Wojnickiego 132 k. — Dek. Radłowskiego 132 k. — Dek. Kolbuszowskiego 74 k. — Staro-Sandeckiego 88 k. — Par. Nowy Sącz 20 k. 28 h. — XX. Dek. Nowo-Sandeckiego 148 k. — Dek. Łąckiego 140 k. — Dek. Pilzneńskiego 102 k. — X. Kan. Dr. St. Dutkiewicz 8 k. — XX. Dek. Limanowskiego 126 k. — Dek. Dąbrowskiego 110 k. — Dek. Tarnowskiego 90 k. — Z fund. śp. X. Marcina Leśniaka 30 k. — Procent od karty wkł. T. K. O. 98 k. 93 h. — Razem **5540 kor. 43 hal.**

Rozchód: Zapomogi na rekolekcye i missye ludowe: W Kaninie 100 k.—w Ujanowicach 150 k. — w Slopnicach król. 100 k. — w Królówce 100 k. — w Żegocinie 100 k. — w Tuszowie narod. 150 k. — w Sobolowie 100 k. — w Trzcianie 100 k. — w Brzesku 150 k. — w Książnicach 100 k. — w Now. Wiśniczu 150 k. — w Kamionce małej 100 k. — w Łososinie górnej 100 k. — w Pisarzowej 100 k. — w Chronowie 100 k. — w Tarnowie 200 k. — w Męcinie 240 k. — w Nowym Sączu dla nauczycieli 100 k. — w Siedlcach 100 k. — w Tarnowie dla nauczycieli 200 k. — w Porembie radlnej 100 k. — w Krzyżanowicach 100 k. — w Lubzinie 100 k. — w Brzeźnicy ad Dębica 100 k. — w Tarnowie dla kleryków 160 k. — w Ptaszkowej 100 k. — w Zawadzie 100 k. — w Borzęcinie 100 k. — Razem **3400 kor.**

Zestawienie:

Przychód	5540 kor. 43 hal.
Rozchód	3400 „ — „
Pozostaje	2130 kor. 43 hal.

L. 588.

W sprawie próśb do c. k. Namiestnictwa o dyspenzy od przeszkód małżeńskich.

Podajemy do wiadomości P. T. Duchowieństwa Okólnik c. k. Namiestnictwa z dnia 10. stycznia 1907. L. 1618., polecając ścisłe stosowanie się do wskazówek w nim zawartych:

Prośby wnoszone do c. k. Namiestnictwa o udzielenie dyspenzy od przeszkód małżeńskich, zwłaszcza od przeszkody pokrewieństwa, muszą być często z powodu różnych braków zwracane stronom do uzupełnienia.

Pominąwszy korespondencyę, która wywiązuje się z powodu tych wadliwych próśb, interesowane strony wskutek zwłoki w ostatecznem załatwieniu prośby zmuszone są odroczyć obrany dzień ślubu i narażone są przeto częstokroć na straty materyalne. —

C. k. Namiestnictwo uważa w interesie ludności za pożądane prosić Najprzewielebniejszy Konsystorz o udzielenie Urzędom parafialnym Swej dyecezyi niżej przytoczonych wskazówek co do wnoszenia, układu i udokumentowania rzeczonych próśb w tym celu, aby Urzędy parafialne mogły odpowiednio pouczyć nowożeńców, którzy celem zawarcia małżeństwa potrzebują uzyskania dyspenzy, jak niemniej, aby same przestrzegały wskazanego niżej postępowania przy potwierdzaniu próśb i wystawianiu rodowodów.

WNOSZENIE PRÓŚB.

Przedewszystkiem nadmienia się, że wedlug przepisu §. 84. kod. cyw. prośbę o udzielenie dyspenzy od przeszkody małżeńskiej przed zawarciem małżeństwa strony tj. narzeczeni, winni wnieść sami i we własnem imieniu, a więc prośbę podpisać własnoręcznie lub jeżeli nie umieją pisać, przez upoważnioną przez nich do tego osobę i od siebie ją podać a to dla uniknięcia zwłoki wprost do c. k. Namiestnictwa.

Jeżeli narzeczeni mieszkają w różnych krajach koronnych, każdy z narzeczonych winien wnieść odrębną prośbę do politycznej władzy krajowej swego miejsca zamieszkania. Prośby wnoszone przez Urzędy parafialne w zastępstwie narzeczonych nie mogą ze względu na przytoczony przepis ustawy odnieść skutku.

W prośbie należy przytoczyć stosunki uzasadniające potrzebę.

ZAWARCIA MAŁŻEŃSTWA.

Gdy dalej według przepisu §. 83. kod. cyw. dyspenza może być udzielona tylko wtedy, jeżeli są ku temu ważne przyczyny, należy w prośbie przytoczyć dokładnie

stosunki uzasadniające potrzebę zawarcia małżeństwa pomimo istniejącego między narzeczonymi pokrewieństwa lub powinowactwa. O potwierdzenie prawdziwości przedstawionych w prośbie stosunków, narzeczeni winni postarać się u Urzędu parafialnego. Jeżeli Urzędowi parafialnemu stosunki te nie są dokładnie znane, winien odesłać strony celem potwierdzenia motywów ich prośby do miejscowej Zwierzchności gminnej.

RODOWÓD.

Do prośby należy dołączyć rodowód, wykazujący dokładnie stopień istniejącego między narzeczonymi pokrewieństwa lub powinowactwa, oraz daty, (rok, miesiąc i dzień) urodzin narzeczonych a u osób owdowiałych także imię i nazwisko tudzież datę, (rok, miesiąc i dzień) zgonu zmarłego małżonka lub zmarłej małżonki.

Imiona, nazwiska i daty objęte rodowodem powinny być czytelnie pisane, a zgodność rodowodu ze zapisami metrykalnymi paroch winien potwierdzić swym podpisem i przyłożeniem pieczęci parafialnej,

Jeżeli narzeczeni mieszkają w różnych parafiach lub należą do różnych wyznań (obrządków), rodowód musi być spólnie przez właściwe Urzędy parafialne wystawiony i co do zgodności dat objętych rodowodem z zapiskami metrykalnymi przez obydwa Urzędy parafialne potwierdzony. Zamiast rodowodu można dołączyć metryki, wykazujące stopień pokrewieństwa lub powinowactwa, tudzież wymienione wyżej daty. Dołączenie metryk jest zwłaszcza wtedy konieczne, jeżeli stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa, lub innych potrzebnych dat nie można wykazać na podstawie zapisów metrykalnych Urzędu parafialnego miejsca zamieszkania narzeczonych.

OSTEMPLOWANIE PRÓŚB I RODOWODÓW.

Prośby o dyspenzy podlegają ostemplowaniu po 1 koronie od arkusza a rodowód ma być opatrzony tyloma stemplami po 1 K. ile wpisów metrykalnych objętych jest rodowodem.

CZAS WNOSZENIA PRÓŚB.

Prośby o dyspenzę należy wcześnie wnosić, w każdym razie co najmniej 10. dni przed dniem ślubu. Prośby później wniesione nie mogą być na czas załatwione. Telegraficzne ponaglenie, wniesione często jednocześnie z nadaniem prośby na pocztę nie mogą wpłynąć na wcześniejsze załatwienie zwłaszcza, gdy przed zbliżającymi się postami gromadzi się bardzo znaczna liczba próśb o dyspenzę, ponieważ każdy starający się o dyspenzę ma równy interes w szybkiem załatwieniu swej prośby, prośby muszą być więc załatwione w porządku, w jakim do ck. Namiestnictwa wpływają.

WSKAZANIE URZĘDU POCZTOWEGO.

Gdy c. k. Namiestnictwo sprowadziło obecnie doręczenie dyspenz stronom wprost przez Urzędy pocztowe z pominięciem pośrednictwa c. k. Starostw, jest rzeczą stron wymienić w prośbie nazwę Urzędu pocztowego, do którego okręgu doręczeń na-

leży, miejsce zamieszkania strony zwłaszcza w takich przypadkach, gdy w kraju jest więcej miejscowości tej samej nazwy jak miejscowość, w której narzeczeni mieszkają.

Potocki c. k. Namiestnik.

Theses in Congregationibus decanalibus a. 1907 solvendae.

E **Theologia Dogmatica**: Demonstretur Sacramenta a Christo Domino instituta esse septem.

Ex **Jure canonico**: Cui competit ius Examen sponsorum excipiendi, proclamationes faciendi et matrimonio assistendi?

E **Theologia Morali**: Quae sunt peccata contra alienam famam et quae eorum gravitas?

E **Theologia Pastorali** et **Homiletica**: Kto jest podmiotem Sakramentu ostatniego Namaszczenia? Co nie powinno być przedmiotem kazania?

Z **Katechetyki**. Wypracować katechezę dla uczniów 4. klasy ludowej o św. Aniolach stróżach.

Z KONSYSTORZA BISKUPIEGO.

W Tarnowie, dnia 16. lutego 1907.

† LEON
BISKUP.

X. Władysław Chendyński
Kanclerz.

Nakładem Kleru dyecezalnego

Drukiem Józefa Styrny w Tarnowie.